

Tines del Racó del Companyó

El Pont de Vilomara i Rocafort

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Serra de Puig Gili

Coordenades:

Latitud: 41.68928
Longitud: 1.92386
UTM Est (X): 410444
UTM Nord (Y): 4615838

Classificació

Número de fitxa 08182 - 255
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVIII-XIX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: L'estat de conservació és deficitari ja que falta la coberta.
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08181A002000170000OK
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dv., 10/08/2018 - 02:00

Descripció

Aquestes tines havien restat inèdites fins que les va localitzar en David Hernández, i va fer la descripció Eloi Font al seu blog. Es tracta d'un conjunt format per dues tines de planta circular exteriorment i interiorment, que estan situades una al costat de l'altra. La situada més al nord és de menor diàmetre, 2m, i

l'altra de 2,5m. La part inferior de la construcció està feta amb pedra i morter de calç i l'interior de les tines està recobert de rajoles de ceràmica envernissada lleugerament corbades. La part superior dels murs són de pedra sense material d'unió, i és on es localitza l'entrada a les tines, que presentava els muntants verticals, actualment no en conserva la llinda ja que han perdut la coberta en la seva totalitat. La coberta era feta de falsa cúpula per aproximació de filades i encara s'endevina l'arrencada.

La caixa de la tina més petita dona directament a l'exterior i quedava tancada a ran de terra per una petita porta. Actualment la porta ja no existeix però hi ha les senyals de les frontisses de ferro.

A pocs metres per sota el conjunt hi ha mitja pedra d'una antiga base de premsa.

Al costat hi ha les restes d'una cabana o barraca amb 1,40m de l'alçada dels murs de pedra seca. Aquesta barraca tenia dos recintes, cadascun amb la seva entrada, el més estret adossat a la tina gran i a on donava la caixa que no és visible. La barraca més allunyada tenia unes dimensions exteriors de 3.25 x 2.90 m, i el conjunt de les dues 6.10 x 4.05m.

Observacions:

Partint del Pont de Vilomara i en direcció a Rocafort, a 150 m de l'inici de la carretera BV-1224 agafarem el Camí de la Casa Nova que va vorejant la riera de Santa Magdalena i la riera de la Casa Nova fins arribar a la Casa Nova de Sant Jaume. Seguim el camí direcció Mura i deixem els trencants de Santa Creu i Farell, agafant poc després una pista a esquerra que ens porta a les tines del Camí del Companyó i del Companyó. A 100 m de la Tina del Companyó en direcció a la Tina dels Ermitanets i a les Balnes Rojes la pista fa un revolt per la interferència d'un torrent que baixa de Puig-Gili. Cal pujar torrent amunt seguint els rastres enmig del bosc fins arribar a un punt, a uns 250 m, on el pendent de la riba (dreta hidrogràfica) es suavitza i fa una mena de planell poblat de pins. A l'altre extrem d'aquest pla hi ha les tines.

Història

El Bages està organitzat a l'entorn d'un pla central d'entre 200-300m d'altitud tancat per un seguit de serralades; concretament la serralada de Sant Llorenç del Munt marca un territori muntanyós que domina les anomenades Valls del Montcau, un espai excepcional i singular en el qual una geografia difícil es barreja amb els testimonis d'una intensa activitat humana. Es tracta d'un territori emmarcat en el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, que comparteix espai amb els municipis de Talamanca, Mura, El Pont de Vilomara i Rocafort, Navarcles i Sant Fruitós de Bages. Els tres primers municipis destaquen per concentrar un important nombre de tines enmig de les vinyes.

La importància del cultiu de la vinya es fa evident, fonamentalment, en la presència de tines a totes les cases i també enmig de les vinyes. La tradició vitivinícola al Bages ha marcat les diferents etapes històriques així com l'evolució dels municipis de la zona, des del segle XI fins el XIX. Al segle XIV són moltes les referències de tines i folladors al costat de les bótes a quasi totes les cases i cellers de la zona, i la tina apareix per primera vegada a documents a la zona del Bages durant el segle XIV.

A partir del segle XVI i XVII comencen a generalitzar-se les tines excavades a la roca, amb els dos recipients: un per xafar el raïm i altre per abocar-hi el most i la brisa perquè fermentés; però finalment es va acabar construint un tipus de tina que podia fer la mateixa funció en un únic recipient afegint el brescat, una graella de posts de fusta recolzades a la boca que permetien xafar el fruit i contenir el líquid extret a la inferior. El recipient fonamental per a l'elaboració del vi a partir del segle XVII, fou la tina, de forma circular o quadrada, construïda amb pedra en sec i morter de calç, amb l'interior impermeabilitzat amb cairons envernissats de color vermellós.

Cronològicament, les tines excavades a la roca daten de l'edat mitjana, mentre que les folrades amb cairons envernissats es van fer a partir del segle XVII (Ballbé, 1993). L'apogeu de la vinya al segle XVIII obliga a construir més tines a l'exterior de les cases, probablement utilitzades per parcers, mentre que les interiors de

les cases eren dels amos.

L'expansió dels segles XVIII i XIX es dona quan la fil·loxera afectà les vinyes franceses el 1863, i la demanda de vins catalans augmentà. Però a partir de 1892, començà a afectar la nostra zona. Tot i què es plantaren algunes vinyes amb peu americà, que va mantenir el conreu de la vinya fins a la industrialització, no tornaria a ser mai més un conreu important, abandonant-se progressivament les feixes.

Bibliografia

Suades, R. (2016). Guia interactiva de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. DVD. Centre Excursionista de Terrassa i Unió Excursionista de Sabadell.

CORTÉS ELÍA, MARÍA DEL AGUA (2017) Inventari de les tines de les Valls del Montcau. Pla Director de les tines a peu de Vinya. Diputació de Barcelona, Ajuntaments de El Pont de Vilomara i Rocafort, Talamanca i Mura.

[Http://bagesterradevins.cat/patrimoni](http://bagesterradevins.cat/patrimoni)

Blog d'Eloi Font: <http://torcularium.blogspot.com.es/2016/02/tines-del-raco-del-companyo...>

Blog de David Hernández: <http://amagatallsdesantllorenc.blogspot.com.es>
<http://torcularium.blogspot.com.es/2016/02/tines-del-raco-del-companyo...>

